

brekt och Gustaf Vasa i Stockholm, från Sundsvall, Göteborg, Maimö och andra ställen. Kvaliteten av det som utsändes skiftar, men därtill äro ofta de spelande organisterna utan skuld. Det är som bekant Radiotjänst, som i sista hand bestämmer vad som skall spelas.

Betrakta vi nu sammanfattande de tre faktorer, varav orgelkonsten beror: instrumentet, musiken och utövningen, så kunna vi inte gärna undgå att se den stora samhörigheten mellan de nutida strävandena på dessa tre områden. Orgeln vill bli fri från orkestralt profana klanger, för att på så sätt bättre kunna bli ett kyrkans instrument och samtidigt bli, vad den till sitt ursprungliga väsen är: ett instrument för polyfon musik. Därvid blir den det idealiska medlet att tolka den nya musiken, som återgår till det verkligt orgelmässiga i stilen: den kontrapunktiska linjeföringen, och som blir liturgiskt präglad därigenom att den bygger på den allmänna lutherska församlingsegendomen, koralen. Vi se även, hurusom organisterna alltmer vakna upp över sitt kalls höga ansvar och med verkligt allvar vilja försöka göra sig dugliga att fylla de stora krav som ställas på kunskap i facket. Men även vikten av den rätta inre inställningen till tjänsten, som ämbetet har rätt att fordra, blir allt mera uppenbar. Förvisso kunna vi därför, trots tidens stora oro, med glad tillförsikt se mot den svenska orgelkonstens framtid.

Carl E. Rosenquist.

Kyrklig konst.

Litteraturen under år 1934.

Förra årets kyrkliga konstilliteratur sådan den föreligger huvudsakligen i uppsatser i tidskrifter är icke särdeles rik och icke heller av särdeles märkligt slag.

Den äldsta kyrkokonsten i Skåne är behandlad av professor O. Rydbeck i uppsatsen »Ett nyfunnet 1000-tals kapital och nischkolonnen i Dalby heligkorskyrka» (i Lunds universitets historiska museum. Meddelanden 1933) samt i en avhandling, Italienskt inflytande på skånsk kyrkobyggnadskonst (Vitterhetsakademiens handlingar 000), som behandlar Lunds domkyrka, Ö. Herrestad, Mariakyrkan i Vä, Tryde dopfont m. m. Om Sverkersgårdens i Alvastra kyrka skriver antikvarien Erik Lundberg i Fornvännen h. l. Samme författare tillsammans med intendenten Bertil Waldén behandlar en romansk torngrupp i Närke (uppsatsen »Tornet i Gällersta och besläktade närkiska kyrktorn från romansk tid» i Saxons bok på 75-årsdagen). Professor Johnny Roosval har i Fornvännen fortsatt sin Revision av gottländska dateringar.

Kyrkominnen från yngre medeltid ha mera flitigt uppmärksamrats. Prof. Axel Romdahl har behandlat några problem i Upsala domkyrkas byggnadshistoria (Några iakttagelser i Upsala domkyrka, i Göteborgs

högskolas Årsskrift 39, 1933). Samme författares polemik med Erik Lundberg angående en omstridd period i Linköpings domkyrkas byggnadshistoria har fortsatt och avslutats i Fornvännen. Om stenhuggarmärken i Skara domkyrka skriver H. Widéen (i Västergötlands Fornminnesförenings tidskrift IV: 7—8). Intendenten Torsten Mårtensson har i sin doktorsavhandling om Kärnan behandlat ett intressant problem kring de nordiska rundkyrkorna (se denna tidskrift 1935 h. 2). Ragunda kyrka i Jämtland är skildrad med anledning av restaureringen av F. A. Flenström i »Jämten». Örby pastorats kyrkor i Västergötland ha kortfattat skildrats av S. E. Block och Trälleborgs kyrka av Johan Ljungdahl (Hagström & Westberg, Trälleborg). Skoga offerkyrka skildras av Karl Bäckgren i Kyrkohistorisk Årsskrift 1933. Om klosterlämningarna i Halmstad skriver intendenten Erik Salvén (»Om klosterutgrävningarna å Lilla torget i Halmstad» i Vår bygd 1933). Om klostret skriver även H. Nilsson (i Föreningen Gamla Halmstads Årsbok 1933). Gottlands medeltidskonst är behandlad av Bengt Söderberg (»Gottlands kyrkliga konstminnen», i Tidskrift för hembygdsvärd), Erik Lundberg (»Gottlands folkliga gotik» i Rig) samt i samme författares Visby (Svenska fornminnesplatser n:r 22, recenserat i denna tidskrift 1934 h. 12). Det enda bidraget till vår medeltida textilkonsts historia är fil. lic. Agnes Geijers uppsats »Tvenne medeltidsbroderier i Gammalkils kyrka» (i Meddelanden från Östergötlands Fornminnes- och Museiförening 1933—34). Ikonografiska bidrag äro: Poul Nörlund, »Den helige Birgittas vision, et billede i Undløse Kirke» (i Fra Nationalmuseets Arbejdsmark 1933), som icke bör förbigås här, antikvarien C. R. af Ugglas »Ett par ikonografiska observationer» (i Fornvännen), som likaledes framkallats av en Birgittabild samt Bengt Cnattingius, »Offerkällan i Skönberga» (i S:t Ragnhilds Gilles Årsbok, Söderköping) ett bidrag till S. Annakulten i Linköpings stift.

Bidrag till nyare tidens kyrkokonst äro icke så talrika. Om kyrkorestaureringar i Amål skriver Knut Collberg (i Hembygden 1934), om Forsvik i Minnesskrift utgiven med anledning av Forsviks kyrkas invigning och om Vänersborg i Bertel Hallbergs »Bidrag till Vänersborgs kyrkas historia till år 1777» (i Vänersborgs söners gilles Årsskrift 1933), om kyrkorna i Frösåker (i Frösåkers hembygdsförenings Årsskrift 1933) samt om Degerfors kyrka i Västerbotten av H. Möllman-Palmgren (i Västerbotten 1934). Den kyrkliga konsten i Uddevalla museum har skildrats av Sölve Gardell (i Vikarvet, Årsbok för Bohusläns fornminnes- och hembygdsförbund 1933). Kyrkoinventarier m. m. ha behandlats av Göran Axel-Nilsson i uppsatsen om Henrik Damer, en byggmästare till flera gravkor från 1600-talet (i Fornvännen), av Hans Rabén i hans doktorsavhandling, Träskulptur och snickarkonst i uppsverige under renässans och barock, Stockholm (se anmälan i denna tidskrift 1934 h. 2), vidare av Sten Karling om Tyresögraven i Storkyrkan och andra gravmonument från renässansen (i samma tidskrift) samt av Levi Richson om »Örebro kyrkas bänkrum och bänkhryor» (i Saxons bok på 75-årsdagen). Modern kyrkokonst har behandlats bl. a. av Gerda Boethius i uppsatsen »En mässshake i

dubbelväv» (i Form h. 2). Föredragen vid konferensen mellan konstnärer och präster i Stockholm (se denna tidskrift 1934 h. 3) ha publicerats i tidskriften Religion och kultur.

Av serieverket Sveriges kyrkor ha utkommit Maria Magdalena kyrka i Stockholm och Johannes kapell och kyrka och S. Stefans kapell i Stockholm.

Bengt Cnattingius.

Inbjudan till Koralveckan i Båstad.

26 juni—3 juli 1935.

För tredje gången utfärdar Kyrkosångens Vänner i Lunds stift härmed inbjudan till en koralvecka i Båstad 26 juni—3 juli 1935.

Koralveckan vill väcka och fördjupa intresset för koralen i dess tvåfaldiga gestalt: den gregorianska och den lutherska samt giva tillfälle till inlevelse i koralen, vilken utgör församlingens dyrbara egendom.

Inbjudan att deltaga riktas till män och kvinnor, präster och organister, körmedlemmar och lärare samt till det kyrkliga lekfolket i gemen.

Inbjudarna förvänta att var och en som anmäler sig till deltagande i koralveckan vill vara med om att konstituera en gudstjänstfirande församling omkring ordet och sakramentet under bön och lovsång. Koralveckan har alltså närmast karaktären av stilla dagar för gemensam uppbyggelse. Det är nödvändigt att samtliga deltagare bevista koralveckan från dess början och intill slutet. Samlingen sker på tisdagen till midnatten kl. 3.30.

Deltagarantalet är begränsat till 50.

Koralveckan är avgiftsfri. Kostnaderna för mat och logi uppgå till 5 kr. per dag och person, exklusive drinks. Måltiderna intagas gemensamt på Strandhotellet. Logi beredes i villorna. Delat rum får beräknas.

För deltagare från Lunds stift finnas ett antal stipendier å 20 kr. Ansökan om erhållande av stipendium göres hos sekreteraren, komminister Ejnar Wickström, Mäster Henrik Smithsgatan 9 a, Malmö. Anmälan om deltagande i koralveckan göres likaledes till sekreteraren senast den 10 juni.

Deltagare anmodas medföra dels melodipsalmbok dels Evangelisk Tidegård.

Utförligt program meddelas i tidskriftens nästa nummer.

För Kyrkosångens Vänner i Lunds stift.

Anders Nygren.

Josef Hartler.

Bertil Åstrand.

Arthur Adell.

Ejnar Wickström.